

УДК 001:378.14:616-073.75

НОВІТНІ ВПРОВАДЖЕННЯ В ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ РАДІОЛОГІЇ НА ТРЕТЬОМУ КУРСІ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

І. М. Леськів, І. В. Жулкевич, І. Й. Галайчук, Н. О. Загурська

ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”

NEWEST INTRODUCTION INTO EDUCATIONAL PROCESS OF TEACHING RADIOLOGY ON 3-RD COURSE OF THE MEDICAL FACULTY

I. M. Leskiv, I. V. Zhulkevych, I. Yo. Halaychuk, N. O. Zahurska

SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine”

У статті відображено особливості викладання радіології за кредитно-модульною системою навчання студентам третього курсу медичного факультету. Описано основні методики, які застосовуються в навчальному процесі, та використання розробленого колективом кафедри альбому для самостійної та аудиторної роботи студентів. Використання цієї методики дозволяє покращити сприйняття та рівень засвоєння матеріалу студентами.

The article deals with the peculiarities of teaching radiology for third-year students of the medical faculty by the credit-modular system. Basic methodologies which are used in the educational process are described, including the using of an album for self and auditorium preparing of students, which was been designed by the departments collective. Using of these techniques provides a higher level of reception and material mastering by students.

Вступ. Сучасне реформування освіти в Україні та підвищення якості майбутніх фахівців вимагає нових підходів до організації навчального процесу. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу потребує не тільки нових підходів у методиці викладання предметів, але й структурної перебудови організації навчального процесу [1–3]. Важливими на сучасному етапі є питання адаптації та максимального наближення навчання студентів до реальних практичних ситуацій, з якими стикаються випускники вищих навчальних закладів у практичній діяльності лікаря [4]. Променева діагностика при цьому займає чільне місце і відповідні знання базових основ дисципліни обов'язкові для лікаря будь-якої спеціальності.

Основна частина. На кафедрі онкології, променевої діагностики і терапії та радіаційної медицини Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського навчання за кредитно-модульною системою проходить відповідно до основних засад та принципів: модульність, кредитність; методичне забезпечення; пріоритетність змістової й організаційної самостійності та зворотного зв'язку

між студентом і викладачем; науковість; технологічність та інноваційність.

Навчальна програма з дисципліни “Радіологія” для студентів третього курсу із спеціальності “Лікувальна справа” структурована на три модулі, до складу яких входять блоки десяти змістових модулів. На вивчення дисципліни передбачено 120 навчальних годин, з них 60 годин – практичні заняття, 20 – лекції, 40 – самостійна робота студента.

Колектив кафедри з розумінням оцінює необхідність зростання вимогливості до викладача, на відповідальності якого є організація навчання в такий спосіб, щоб студент самостійно активно мислив, аналізував засвоєний матеріал із використанням попередніх базових знань, різних джерел наукової інформації та клінічних ситуацій. В літературі такі методи викладання називаються активними [5, 6]. За таким принципом повинні навчатися майбутні лікарі [3, 6, 7]. Адже саме цілісність організму людини передбачає самостійне, творче вирішення пізнавальних та практичних завдань і їх інтегрування в навчальний процес.

Обов'язковим компонентом навчального процесу на кафедрі є контроль результатів навчання, рівня знань студентів, який повинен відповідати освітньому стандарту дисципліни – радіологія. Основною

© І. М. Леськів, І. В. Жулкевич, І. Й. Галайчук, Н. О. Загурська

метою педагогічного процесу на кафедрі є забезпечення якості підготовки предмета з аналітичною обробкою навчального матеріалу, об'єктивною оцінкою набутих знань та умінь студентів на основі комплексного застосування методів перевірки знань, поточного і тестового контролю та використання діагностичних моделей, алгоритмів тощо. Незаперечним цінним здобутком реформування системи навчання у нашому університеті є впровадження Z-системи навчання, що передбачає забезпечення поступового переходу від теорії до практики, впритул наближаючи студентів до рівня вимог, необхідних для майбутньої професії, що ще більше стимулює їх до самовдосконалення. Оптимізації навчання студентів сприяє також впровадження у навчальний процес методики "єдиного дня", оскільки вона дозволяє протягом заняття, яке триває 6 академічних годин, зосередити свої зусилля на вивченні однієї дисципліни [8]. Згідно з новими освітніми стандартами значно підвищується роль самостійної роботи студентів (СРС) у професійній підготовці, адже сучасному суспільству необхідні фахівці, здатні оперативно приймати рішення, діяти творчо, самостійно. В даних умовах завдання викладачів – добре продумати і методично правильно організувати СРС. Запорукою ефективної організації СРС вважаємо розробку науково-методичного супроводу та організаційно-методичного забезпечення індивідуальної роботи студентів, що є провідною метою діяльності кафедри. В умовах скорочення аудиторних годин за рахунок збільшення часу на СРС відбувається переорієнтація процесу навчання з лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форми [9, 10]. Самостійна робота умовно поділяється на аудиторну і позааудиторну, а час, відведений для неї, регламентується навчальним планом.

Нами підготовлені, апробовані та запропоновані до використання індивідуальні альбоми для самостійної та аудиторної роботи по кожному змістовому модулю. Студенти на занятті відповідають на поставлені питання, вирішують тестові завдання різного ступеня складності, роблять схематичні зарисовки, аналізують та описують діагностичні зображення згідно з представленими діагностичними алгоритмами. Кожний студент працює самостійно та творчо, має змогу висловити своє бачення, використовуючи доступні існуючі джерела інформації, в тому числі університетські та світові WEB-ресурси. Для цього в нашому ВНЗ створені всі умови: функціонує сучасна загальна університетська бібліотека з читальною залом, ряд комп'ютерних класів, приєднаних до ме-

режі Інтернет та Інтранет, активна і доступна для всіх студентів потужна база електронних навчальних матеріалів, розміщених на WEB-порталі університету та WEB-сторінці кафедри зокрема. З'явилась також можливість використання WiFi-доступу, чим широко користуються студенти, використовуючи власні комп'ютери та планшети. З альбомом студент працює і вдома, даючи відповіді на питання позааудиторної СРС.

Усі засоби перевірки проводяться за допомогою різних форм, методів та прийомів. Важливе значення з усіх перевірок на кафедрі належить поточному контролю. Він дозволяє регулярно керувати діяльністю студентів, мати безперервну інформацію про хід і якість засвоєння навчального матеріалу, а також оперативно проводити корективи.

Поточна перевірка – не тільки контроль, але й ґрунтовне навчання, оскільки вона пов'язана з закріпленням, повторенням і аналізом навчального матеріалу та інтеграцією зі знаннями, набутими при вивченні базових дисциплін (анатомія, фізіологія, гістологія, фармакологія, мікробіологія тощо), в тому числі і клінічних дисциплін.

Серед методів контролю, на нашу думку, важлива роль належить індивідуальній роботі студента з альбомом навчальних завдань для самостійної та аудиторної СРС, яка має ряд переваг перед традиційними формами. Вона природно вписується в сучасні педагогічні концепції, дозволяє раціональніше використовувати час, швидше встановити зворотний зв'язок, визначити результати засвоєння матеріалу, вловити найтипівіші упущення чи неточності в знаннях і зробити певні корективи. Дуже важливо, що при цьому одночасно проводиться перевірка знань студентів усієї групи, що формує в них мотивацію для підготовки до кожного заняття й одночасно дисциплінує.

Висновок. Специфіка майбутньої професії потребує від студентів систематичної самостійної роботи, безперервного самовдосконалення, а педагогічно доцільно організована викладачами СРС спонукає їх до цього. При роботі з студентами важливим є використання принципу багаторівневості, що дозволяє в повному обсязі врахувати індивідуальні можливості студентів, рівень їхнього розумового розвитку, ступінь оволодіння навчальним матеріалом. Запропонований альбом навчальних завдань для самостійної та аудиторної роботи студентів створює сприятливі умови для педагогічного стимулювання навчання, посилення ролі самооцінки, ділових взаємовідносин, що значно наближає нас до сучасних зразків організації навчання в університетах розвинутих країн Заходу.

Література

1. Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу : наказ Міністерства освіти і науки України № 812 від 20.10.04.
2. Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: наказ Міністерства освіти і науки України № 774 від 30.12.05.
3. Ковальчук Л. Я. Новітні шляхи вдосконалення підготовки фахівців у Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського / Л. Я. Ковальчук // Медична освіта. – 2010. – № 2. – С. 27–30.
4. Лісовий В. М. Якість освіти в контексті Болонського процесу: реалії та перспективи / В. М. Лісовий, В. А. Капустник // Медична освіта. – 2010. – № 2. – С. 120–123.
5. Махотин Д. А. Интерактивное обучение на уроках экономики / Д. А. Махотин. – Режим доступу: <http://www.som.fio.ru/getblob.aspx?id=100174635>
6. Мілерян В. С. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах / В. С. Мілерян. – Київ, 2006. – 80 с.
7. Бадмаев Б. Ц. Методика преподавания психологии / Б. Ц. Бадмаев. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/160426/>
8. Ковальчук Л. Я. Результати реалізації концепції розвитку Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського на шляху входження у світовий освітній простір / Л. Я. Ковальчук // Медична освіта. – 2011. – № 2. – С. 12–19.
9. Підготовка висококваліфікованого спеціаліста – основа впровадження кредитно-модульної системи навчання / Л. Ф. Каськова, О. О. Карпенко, О. Е. Абрамова [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 3. – С. 82–84.
10. Москаленко В. Ф. Про стан і шляхи удосконалення організації СРС / В. Ф. Москаленко, О. П. Яворовський, Л. І. Остапюк // Медична освіта. – 2004. – № 1. – С. 10–12.

Отримано 20.12.13